

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Правен факултет, Центар за правно политички
истражувања, Штип, Македонија

ТРЕТА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРОМЕНИ ВО ГЛОБАЛНИОТ СВЕТ

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

Штип, 2016

Печати / Print 2- ri Avgust- Shtip

Графичка подготовка – Центар за Правно- политички истражувања

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

316.42(100)(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип)

Општествените промени во глобалниот свет = Social change in the global world = Социальные изменения в глобальном мире : сборник на трудови = proceedings = сборник материалов / Трета меѓународна научна конференција = Third international scientific conference = Третья международная научная конференция. - Штип : Универзитет Гоце Делчев = Shtip = Goce Delcev University = Штип = Универзитет Гоце Делчева, 2016. - 1052 стр. : табели ; 25 см

Трудови на мак., англ. и рус. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

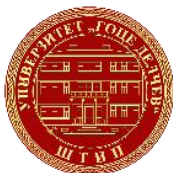
ISBN 978-608-244-353-9

I. International scientific conference Social change in the global world (3 ; 2016 ; Shtip) види Меѓународна научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип). - II. Международная научная конференция (3 ; 2016 ; Штип) види Меѓународна научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип)

а) Општествени промени - Свет - Собири

COBISS.MK-ID 102150666

Goce Delcev University in Shtip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research,
Shtip, Macedonia

THIRD INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

PROCEEDINGS

Shtip, 2016

Университет им. Гоце Делчева, Юридический факультет, Центр правовых и политических исследований (Штип, Македония)

ТРЕТАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СОЦИАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ В ГЛОБАЛЬНОМ МИРЕ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Штип, 2016

Организациски комитет / Organizational Committee/ Организационный комитет конференции

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, strasko.stojanovski@ugd.edu.mk
Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University “Goce Delcev”- Shtip, Macedonia, jovan.ananiev@ugd.edu.mk
Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristina.miseva@ugd.edu.mk
Marija Ampovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, marija.radevska@ugd.edu.mk

Програмски комитет / Program Committee / Программный комитет конференции

Adoyi Onoja PhD, Nassarawa State University, Keffi, Nigeria, onojaa@yahoo.com
Afet Mamuti PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, afet.mamuti@unite.edu.mk
Agim Nuhiu PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, agim.nuhiu@unite.edu.mk
Agor Sarkisyan PhD, University of Svishtov, Bulgaria, agop@uni-svishtov.bg
Alenka Verbole PhD, currently- OSCE Mission in Tirana, University of Ljubljana, Slovenia, alenka.verbole@osce.org
Altin Shegani PhD, Faculty of Law, University of Tirana, Albania, altin_shegani@yahoo.com
Ana Nikodinovska Krstevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, ana.nikodinovska@ugd.edu.mk
Anastasia Bermúdez Torres PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liege, Belgium, abermudez@ulg.ac.be
Andon Majhoshev PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, andon.majhosev@ugd.edu.mk
Bekim Beliqi PhD, University of Prishtina, Department of Political Science, Kosovo, bekim.baliqi@gmail.com
Belul Beqaj PhD, University of Business and Technology, Department of Political Science, Prishtina, Kosovo, belul.beqaj@gmail.com
Borka Tushevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, borka.tusevska@ugd.edu.mk
Elena Ivanovna Nosreva PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, elena@nosyreva.vrn.ru
Gabriela Belova PhD, Faculty of Law, University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, gbelova@hotmail.com
Gemma Andreone PhD, Institute for International Legal Studies of the Italian National Research Council (ISGI - CNR), Italy, gemma.andreone@gmail.com

Haluk Aydin PhD, Faculty of Arts and Sciences, Balikesir University, Balikesir, Turkey, aydinhaluk@hotmail.com

Igor Kambovski PhD, Faculty of Law, Goce Delchev University in Shtip, Macedonia, igor.kambovski@ugd.edu.mk

Ivana Bajakić PhD, Department of Economic Sciences, Faculty of Law, Zagreb, Croatia, ivana.bajakic@pravo.hr

Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristina.miseva@ugd.edu.mk

Kristine Whitable PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristine.whitable@ugd.edu.mk

Jadranka Denkova PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, jadranka.denkova@ugd.edu.mk

James C. Helfrich PhD, Global Scholars, Liberty University, Colorado, USA, jchelfrich@aol.com

Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University “Goce Delcev”- Shtip, Macedonia, jovan.ananiev@ugd.edu.mk

Jusuf Zejneli PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, jusuf.zejneli@unite.edu.mk

Maciej Czerwinski PhD, Institute of Slavic Philology, Jagiellonian University, Krakow, Poland, maciej.czerwinski@uj.edu.pl

Marieta Olaru PhD, Doctoral School in Business Administration, Research Center for Business Administration, Department of Business, Consumer Sciences and Quality Management, The Bucharest University of Economic Studies, Romania, olaru.marieta@gmail.com

Marija Ignjatovic PhD, Faculty of Law, University of Nis, Serbia, marija@prafak.prafak.ni.ac.rs

Marina Valentinovna Sencova (Karaseva) PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, smv@law.vsu.ru

Mato Brautović PhD, University of Dubrovnik, Croatia, mbraut@unidu.hr

Migena Leskoviku PhD, Law Faculty, European University of Tirana, Albania, migena.leskoviku@gmail.com

Natalia Vladimirovna Butusova PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, butusova@law.vsu.ru

Naser Ademi PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia , dr.naserademi@gmail.com

Nives Mazur Kumrić PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liège, Belgium, nives.mazurkumric@ulg.ac.be

Olga Koshevaliska PhD, University “Goce Delcev”- Shtip, Faculty of Law, Macedonia, olga.kosevaliska@ugd.edu.mk

Patrick Wautelet PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liege, Belgium, patrick.wautelet@ulg.ac.be

Recai Aydin PhD, Associate Professor, Vice Rector of International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, raydin77027@yahoo.com

Ruzica Simic Banovic, PhD in Economics, Senior Assistant - Lecturer, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, ruzica.simic@pravo.hr

Senada Sabic Selo PhD, Institute for International Relations, Zagreb, Croatia,
senada@irmo.hr

Silviu G. Totelecan PhD, Cluj-Napoca Branch of Romanian Academy, Socio-Human
Research Department of "G. Baritiu" History Institute, Romania,
silviu.totelecan@g.ail.com

Slavejko Sasajkovski PhD, Institute for Sociological, Political and Legal Research,
University "St. Cyril and Methodius", Skopje, Macedonia,
bilbilef@isppi.ukim.edu.mk

Strahinja Miljkovića PhD, Faculty of Law, Mitrovica, strahinja.miljkovic@pr.ac.rs

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip,
Macedonia, strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Suzana Dzamtoska Zdravkovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in
Shtip, Macedonia, suzana.dzamtoska@ugd.edu.mk

Tamara Perisin, MJur (Oxon) PhD, Department of European Public Law - Jean
Monnet, University of Zagreb - Faculty of Law, Croatia,
tamara.perisin@pravo.hr

Tatjana Petrovna Suspiciņa PhD, Moscow Law Academy, Moscow, Russia

Tunjica Petrašević PhD, Faculty of Law, University of Osijek, Croatia,
tpetrase@pravos.hr

Yuriy Nikolaevich Starilov PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia,
juristar@vmail.ru

Wouter Van Dooren PhD, Public Administration and Management, University of
Antwerp, Belgium, wouter.vandooren@uantwerpen.be

Zoran Tomic PhD, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, zoran.tomic@sve-mo.ba

Содржина / Table of Contents

LAW	17
THE SPECIFICS OF THE PRIVATE PLACEMENT OF SECURITIES IN THE MACEDONIAN SECURITIES LAW	
Marko Andonov, Kristina Misheva	19
МОДЕРЕН - СОВРЕМЕН И УСПЕШЕН - ЕФИКАСЕН МЕНАџЕР	
Војо Беловски	35
SOME SPECIFICS IN REGULATION OF CONTRACT ON ASSIGNMENT AND DIVISION OF PROPERTY INTER VIVOS IN SERBIAN AND MACEDONIAN LAW	
Novak Krstić	53
APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT TO THE INTERNATIONAL LAW OF FRESH WATER RESOURCES	
Mihajlo Vučić	79
THE INSTITUTION OF COMMON PROPERTY – FEATURES AND TYPES	
Emine Zendeli	97
ИДЕНТИФИКУВАЊЕ И ДЕФИНИРАЊЕ НА ПРОБЛЕМОТ НА СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО	
Албана Метај-Стојанова	119
СТЕКНУВАЊЕ НА РОДИТЕЛСКОТО ПРАВО ПРЕКУ СУРОГАТ МАЈКА- ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БИОМЕДИЦИСНКО ПОТПОМОГНАТО ОПЛОДУВАЊЕ	
Арта Селмани-Бакиу	129
ОДГОВОРНОСТ ЗА НЕИСПРАВЕН ПРОИЗВОД ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО	
Марија Амповска	153

ALTERNATIVE FORMS OF LIABILITY IN THE CONTEXT OF
APPEALS CHAMBER POWER - VIEW FROM THE ICTY

Sasa Knezevic, Goran Djordjevic 177

СРАВНИТЕЛНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О
ГРАЖДАНСТВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И БАЛКАНСКИХ
СТРАН

Вера Бабурина..... 193

THE PRESIDENTIAL RIGHT TO PARDON AS AN INSTITUTE OF
CRIMINAL LAW

Besa Arifi..... 213

CONFIDENTIALITY IN MEDIATION

Elizabeta Spiroska, Ivan Bimbilovski 235

КРИМИНОЛОШКИ АСПЕКТИ НА ПРОСТИТУЦИЈАТА: СО
ПОСЕБЕН ОСВРТ НА АНТИЧКАТА ПРАВНА УРЕДЕНОСТ

Елена Максимова, Димитар Апаснев 249

HATE SPEECH - EUROPEAN STANDARDS AND EUROPEAN COURT
OF HUMAN RIGHTS CASE LAW

Darko Dimovski, Ivan Ilie 271

INTERNATIONAL PUBLIC LAW IN THE JURISPRUDENCE OF THE
EUROPEAN COURT OF JUSTICE

Sanja Đorđević Aleksovski 287

КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ И ИМОТНА КОРИСТ ВО СЛУЧАЈ НА
АБОЛИЦИЈА

Олга Кошевалиска, Елена Максимова..... 305

DA MIHI FACTO, DABO TIBI JUS

Марија Игњатовић 325

ARE KNOW-HOW AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AN
INITIAL REASON FOR JOINING FRANCHISING NETWORK

Strahinja D. Miljković, Aleksandra Vasić, Goran Tišić 339

THE APPLICABILITY OF THE INSTITUTE OF ADMINISTRATIVE
SCIENCE IN THE MACEDONIAN LEGISLETION

Jadranka Denkova, Andrej Angelovski 353

THE MEANING OF DISSUASIVE, PROPORTIONATE AND EFFECTIVE SANCTION IN DISCRIMINATION CASES

Zaneta Poposka 367

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ОТПРАВЛЕНИЯ УГОЛОВНОГО ПРАВОСУДИЯ В ОТНОШЕНИИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

А.А. Анисимов, В.Г. Просвирнин 383

ВЕШТАЧЕЊЕТО КАКО ДОКАЗНО СРЕДСТВО ВО КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА НА АНГЛИЈА И ВЕЛС

Никола Мицковски, Весна Трајановска 397

НЕЧЕСНИТЕ ДОГОВОРНИ КЛАУЗУЛИ ВО АВИОНСКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Борка Тушевска..... 415

КОДЕКС ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА НОТАРИТЕ

Ебру Ибиш 443

LOCATIO CONDUCTIO ОД РИМСКОТО ПРАВО И НЕГОВИТЕ СОВРЕМЕНИ „ПРАВНИ НАСЛЕДНИЦИ“(I)

Димитар Апасиев, Марија Амповска..... 463

ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОРГАНОТ НА УПРАВУВАЊЕ КАЈ АКЦИОНЕРСКИТЕ ДРУШТВА

Горан Коевски, Борка Тушевска, Дарко Спасевски 483

POLITICS..... 519

МОЌТА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА НА ГЛОБАЛНАТА МЕЃУНАРОДНА СЦЕНА

Милка Димитровска..... 521

ЗАКАНАТА НА ТЕРОРИЗМОТ ВРЗ БАЛКАНОТ: МЕТА НА ТЕРОРИСТИТЕ ИЛИ ПОГОДНО ТЛО ЗА ШИРЕЊЕ НА НИВНАТА ИДЕОЛОГИЈА

Ице Илијевски, Кире Бабаноски, Злате Димовски 545

ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА КАКО ПРАШАЊЕ ПО БЕЗБЕДНОСТА

Marina Andeva, Ivan Dodovski 561

THE NATINAL SECURITY SYSTEM OF MONTENEGRO

Xhemail Limani 577

MAKING GOVERNANCE OF GLOBAL FINANCE MORE ACCOUNTABLE: INSIGHTS FROM POLITICAL PHILOSOPHY AND ECONOMY

Marin Beroš, Marta Božina Beroš 593

POSITION OF THE WHISTLEBLOWERS IN THE UNITED NATIONS SYSTEM 10 YEARS AFTER SECRETARY-GENERAL'S BULLETIN ON PROTECTION AGAINST RETALIATION – HOW FAR HAVE WE COME?

Marko Novaković 609

ISIS, MIGRANT CRISIS AND TURKEY'S ROLE AS PROTECTOR OF THE SECURITY OF EU

Ivica Simonovski, Zeynep Ece Unsal 619

RELIGION, TERRORISM AND WORLD POLITICS

Elena Tilovska-Kechedji 641

THE RISE OF ISLAMIC STATE OF IRAQ AND SYRIA (ISIS)-THREAT FOR GLOBAL PEACE AND SECURITY

Kire Janev, Zlate Dimovski 651

ПОЛИТИЧКИОТ ПРОЦЕС НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО УЛОГАТА НА ГЛОБАЛЕН АКТЕР И ПРОБЛЕМОТ СО ЗАПОСТАВУВАЊЕТО НА ЗЕМЈИТЕ ОД ИСТОЧЕН И ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН-БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, КОСОВО, Р. МАКЕДОНИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИЈА

Мики Рунтев 661

О ГАРАНТИЈАХ ПРАВ МАКЕДОНСКОГО НАЦИОНАЛНОГО МЕНЬШИНСТВА В БОЛГАРИИ

Наталија Бугусова, Стойко Стойков 677

ДЕМОКРАТИЈАТА НИЗ ПРИЗМАТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Ана Никодиновска Крстевска, Наталија Шикова 697

НОВИ ФОРМИ НА ПОЛИТИЧКИ МАРКЕТИНГ СО ПОСЕБЕН
ОСВРТ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МЕДИУМИ

Јован Анание, Игор Голубов..... 719

SOCIETY..... **741**

ПРОСТОРОТ И ВРЕМЕТО ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И
КРЕИРАЊЕ НА ИДЕНТИТЕТОТ

Драган Стефановски..... 743

HIDDEN POLITICAL, SOCIAL, ECONOMIC AND LITERARY
THEORIES THAT SUPPORT THE AMERICAN DREAM AND ITS
SURVIVAL

Safaa Rabeeakh 759

STIMULATION OF CRITICAL AND CREATIVE THINKING PROCESS
THROUGH PSYCHOLOGICAL WORKSHOPS AMONG
POSTGRADUATE STUDENTS

Eleonora Serafimovska, Marijana Markovikj 769

CULTURE AND LAW IN THE INTERCULTURAL COMMUNICATION
AND COOPERATION

Ranka Jeknić 791

SHAPING AND MODELING PERSONALITY IN PROCESS OF LONG
LASTING TRANSITION – CASE OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Marijana Markovikj, Eleonora Serafimovska 807

THE URBANIZED ALIENATION OF THE RELIGIOUS INDIVIDUAL —
THE INNOVATIVE CONCEPT OF SOCIOLOGY OF RELIGION

Karina Politkina, Tatyana Svetlichnaya 821

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ
ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В РОССИИ И ГОСУДАРСТВАХ
ЕВРОПЫ

Инна Стародубцева..... 827

THE PERSPECTIVE OF DECENT WORK IN CONDITIONS OF
GLOBALIZATION

Slobodanka Kovačević-Perić..... 837

РАЗВОДОТ НА БРАКОТ И СИМПТОМИТЕ НА СТРЕС КАЈ
РАЗВЕДЕНИТЕ ЖЕНИ

Хатиџе Исџами..... 849

SOCIETY TODAY: THE CHALLENGE OF HUMAN RIGHTS AND THE
WAY FORWARD

Mirjana Sredojevic..... 859

THE ROLE OF STEREOTYPES IN CREATING SOCIAL DISTANCE
AND SOCIAL INCLUSION IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Strashko Stojanovski, Jadranka Denkova..... 877

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF THE
INFORMATION SOCIETY IN RUSSIA

Anastasia Petukhova, Svetlana Krepysheva..... 895

MEDIA AND COMUNICATION 915

WHAT PRINT MEDIA WRITE FOR WORKERS RIGHTS AND
PROBLEMS IN REPUBLIC OF MACEDONIA IN THE PERIOD
1.03.2014-31. 08. 2014

Suzana Dzamtoska-Zdravkovska, Andon Majhosev 917

ABDUCTION OF AN EGYPTIAN AIRCRAFT IN MARCH, 2016:
DISCOURSE IN TRADITIONAL MEDIA AND INFORMATION SITES

Plamen Atanasov 933

INTERPRETATION OF NON-VERBAL SIGNS IN THE INSTANT
INTERNET COMMUNICATION VIA VIBER AND FACEBOOK
MESSENGER

Nataša Jović, Borislav Vukojević, Bojana Miodragović..... 943

TWO-WAY COMMUNICATION IN REGIONAL POLICY: THE
TECHNOLOGY OF SOCIETAL MARKETING.

Daria Shcheglova 961

THE PHENOMENON OF RISING NATIONALISM AND XENOPHOBIA
IN HUNGARY IN THE CONTEXT OF THE 2015/2016 REFUGEE
CRISIS AND ITS REFLECTION IN CROATIAN MEDIA

Nefreteta Zekić Eberhard, Tomislav Levak 967

HOW THE MEDIA IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA REPORT ON
THE ACTIVITIES OF THE PUBLIC PROSECUTION OF RELATED
OFFENSES ARISING FROM THE CONTENT OF THE ILEGAL
INTERCEPRION OF COMMUNICATIONS IN THE PERIOD 1.04.-30.06.
2016

Andon Majhosev, Zlatko Bakev..... 989

HATE SPEECH ON SOCIAL MEDIA IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Dejan Marolov, Strashko Stojanovski..... 1009

ПРЕДИЗВИЦИ И МОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА
ПОШТЕНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Диана Бошковска, Наташа Данилоска, Елизабета Цамбаска,
Александра Лозаноска 1033

печатените медиуми опфаќа шест дневни весници: Вечер, Вест, Дневник, Нова Македонија, Слободен печат и Утрински весник. Ќе анализираме бројот на текстовите, големината на текстовите, место (рубрика) на објавување, големината на насловот, вредносна ориентација на текстот (прилогот), новинарскиот жанр, за синдикатите и др.

Клучни зборови: печатени медиуми, работнички права, работнички проблеми.

WHAT PRINT MEDIA WRITE FOR WORKERS RIGHTS AND PROBLEMS IN REPUBLIC OF MACEDONIA IN THE PERIOD 01. 03. 2014-31. 08. 2014

Suzana Dzamoska-Zdravkovska

"Goce Delcev" University-Shtip, Faculty of Law, Macedonia

e-mail: suzana.dzamoska-zdravkovska@ugd.edu.mk

Andon Majhosev

"Goce Delcev" University-Shtip, Faculty of Law, Macedonia

e-mail: andon.majhosev@ugd.edu.mk

Abstract

In our research we will focus on the issue of workers' rights and concerns as a very important aspect of the exercise of democracy in the country. The issue of workers' rights in Macedonia was treated continuously in print media, but the problem is particularly evident in the period of transition. Primary research question in this paper will be whether, or how, and how print media in Macedonia devote attention to the issue of workers' rights and concerns. In our research, we are guided by basic research hypothesis that the Macedonian print media do not pay enough attention to the issue of workers' rights and concerns. Also, we assume that labor rights problems and treat more print media are neutral and close to the opposition than the print media close to the government. The research will apply the method of content analysis of

texts in print media for a period of six months (1.03.2014 to 31.08.2014). The analysis of the print media covers six daily newspapers Vecer, Vest, Dnevnik, Nova Makedonija, Free print and Utrinski Vesnik. We will analyze the number of texts, the size of text, place (box) of publication, title size, value orientation of text (article), a journalistic genre unions and others.

Keywords: *press, workers rights, labor problems.*

Вовед

Работничките права и проблеми се тесно поврзани со демократијата и човековите права. Печатените медиуми од секогаш покажувале интерес кон темите и проблемите на работниците, особено кон остварувањето на правата од работен однос и економско социјалната положба на вработените. Денес, работничките права во РМ, особено во приватниот сектор не се почитуваат во целост. Поради тоа работниците честопати реагираат со организирање на штрајкови и протести. Конфликтните состојби печатените медиуми со голем интерес ги регистрираат. Во однос на новинарските жанрови работничките права и проблеми печатените медиуми ги применуваат сите форми.

Република Македонија, иако, повеќе од дваесет години ги гради и развива политичкиот плурализам, парламентарната демократија и политичка култура, сепак, не можеме да кажеме дека степенот на остварување на работничките права е на потребното ниво. Што пишуваат печатените медиуми за работничките права и проблеми ни послужи нашето истражување на новинарски текстови во печатените медиуми кое го спроведовме во периодот од 1.03.2014 до 31.08.2014 година

1. Методолошки пристап

Ова истражување се заснова на пребарување на новинарски текстови во печатените медиуми во кои се третира прашањето на работничките права и проблеми. Со анализата се опфатени сите дневни печатени медиуми кои се разликуваат по уредувачката политика, тиражот, влијанието, и медиумските карактеристики. Печатени медиуми кои се анализирани се: Вечер, Вест, Дневник, Нова Македонија, Слободен печат и Утрински весник. Истражувањето се темели на собирање на податоци за бројот на текстовите според местото на објавување (печатен медиум), големината на текстот,

новинарскиот жанр, вредносната ориентација на текстот..... За таа цел, во трудот ќе бидат квантитативно нотирани сите текстови кои се однесуваат на работничките права и проблеми. Истражувањето е објавено со комбинација на квалитативната и квантитативна анализа на содржината. Со пребарувањето на третирањето на прашањето на работничките права и проблеми во печатените медиуми во горенаведениот период, дојдовме до конкретно сознание дека овој проблем бил третиран вкупно во 150 текста (новинарски прилози) со различни новинарски жанрови.

2. Општествено-политички контекст на истражувањето

Периодот кој што е предмет на истражување (анализа) се совпадна со предизборието и одржувањето на предвремените парламентарни избори и редовните претседателски избори во Република Македонија (1.03.2014-27.04.2014). На изборите претходеа два многу важни политички настани: првиот на 24.12.2013 година се одржаа големи политички протести на опозицијата. Вториот настан, а кој е тесно поврзан со претходниот, е донесување на Одлука на Собранието на Република Македонија за самораспуштање.¹ Причина за неговото самораспуштање беше неговата неефикасност, нефункционирање и блокада на неговата работа. Предвремените парламентарни избори се одржаа на 27.04.2014 година. Поради кандидатскиот статус на РМ за членство во ЕУ Европската комисија секоја година подготвува Извештај за напредокот евроинтеграциските процеси во РМ во кој се нотира и прашањето на работничките права и проблеми опфатени со Поглавјето 4.19. кое се однесува на Социјалната политика и вработувањето.

3. Резултати од истражувањето

3.1. Број на текстови по местото на објавување

Со пребарувањето на текстовите за работничките права и работничките и синдикални проблеми во весниците: Нова Македонија, Слободен печат, Дневник, Утрински весник, Вечер, Вест, во периодот 1.03. до 31.08.2014 година, добиени се вкупно 150 резултати. Во продолжение ги даваме резултатите.

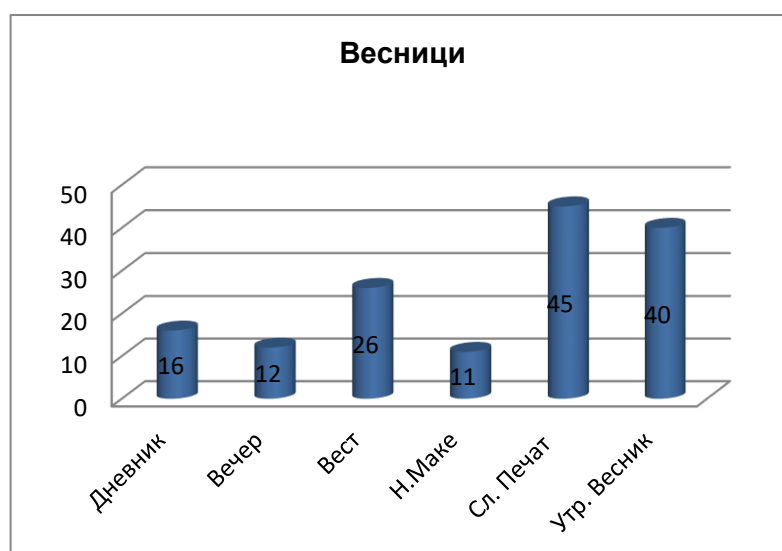
---

¹Види член 63 став 7 од Уставот на РМ. Собранието на Република Македонија се самораспушти на 14.01.2014 година.

Табела. 1. Текстови спрема местото (весникот) на објавување

На ранг листата на печатените медиуми според бројот на објавени текстови за работничките права и проблеми доминира весникот Слободен печат. Околу (45 текста) од сите текстови за работничките права и проблеми се објавени во овој весник, што е 30% од сите текстови. Слободен печат во просек објавувал на пет дена по еден текст за оваа проблематика. Следуваат Утрински весник со 40 текста (26.6%), Вест со 26 текста (17.3%), Дневник 16 (10.6%), Вечер 12 (8%) и Нова Македонија со 11 текста (7.3%).

Име на печатениот медиум	Број на текстови
Дневник	16
Вечер	12
Вест	26
Нова Македонија	11
Слободен печат	45
Утринскивесник	40
Вкупно	150

Графикон 1. Печатени медиуми по бројот на објавени текстови

3.2. Вредносна ориентација на текстовите работничките права и проблеми во РМ

„За работничките права и проблеми“ во текстовите доминантна е неутралната и негативната оценката со која се среќаваме. Се чини дека овој вид на оценка е најчеста кога се работи за јавното претставување на проблемот со правата од работен однос и работничките проблеми. Вредносната ориентација на претставувањето на прашањето на работничките права и проблеми произлегува од содржината на текстот.

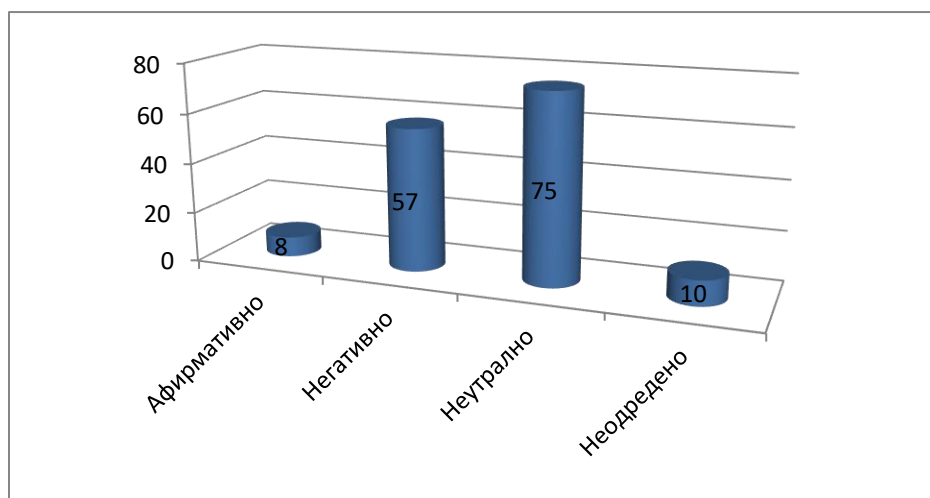
Табела бр. 2 Вредносна ориентација на текстовите

Оценка	Оценка во однос на општествениот контекст		Оценка во однос на работничките права и проблеми	
	f	%	f	%
афирмативно	8	5.4%	10	6.6%
негативно	57	38%	53	35.4%
неутрално	75	50%	76	50.6%
неодредено	10	6.6%	11	7.4%
Вкупно	150	100%	150	100%

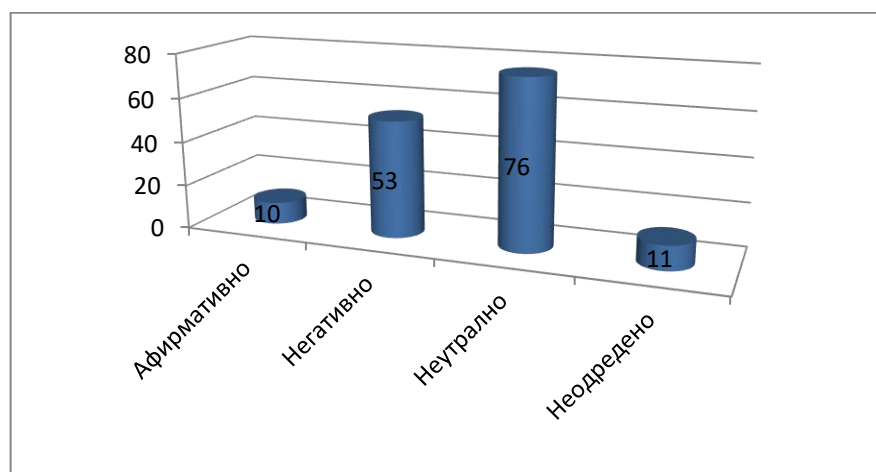
Во оценката на вредносната ориентација на текстовите за работничките права и проблеми, разликуваме вредносна ориентираност спрема општествениот контекст и вредносна ориентираност кон работничките права и проблеми. Анализата покажа дека ваквото разликување е потребно со оглед на разликите кои овде се јавуваат.

Во однос на анализата на вредносната ориентација на општествениот контекст поточно опкружувањето во кое се остваруваат работничките права и создаваат работничките проблеми, текстовите најчесто се неутрално насочени (ориентирани), односно половината од текстовите неутрално го третираат опкружувањето на остварувањето на работничките права (50%), додека 38% негативно го третираат опкружувањето на истите. Бројот на афирмативните текстови за работничките права и проблеми е многу мал- 8 текста (5.4%).

Графикон бр 3 Вредносна ориентација на текстот (општествен контекст)

Графикон бр. 4. Вредносна ориентација на текстот во однос на работничките права и проблеми

Во однос на анализата на вредносната ориентација на текстовите за работничките права и проблеми (Табела бр. 2 и графикон бр. 4) најголем дел текстовите се неутрални (50.6%), додека 35.6% од текстовите се негативно ориентирани, а само 6.6% се афирмативно ориентирани (насочени).

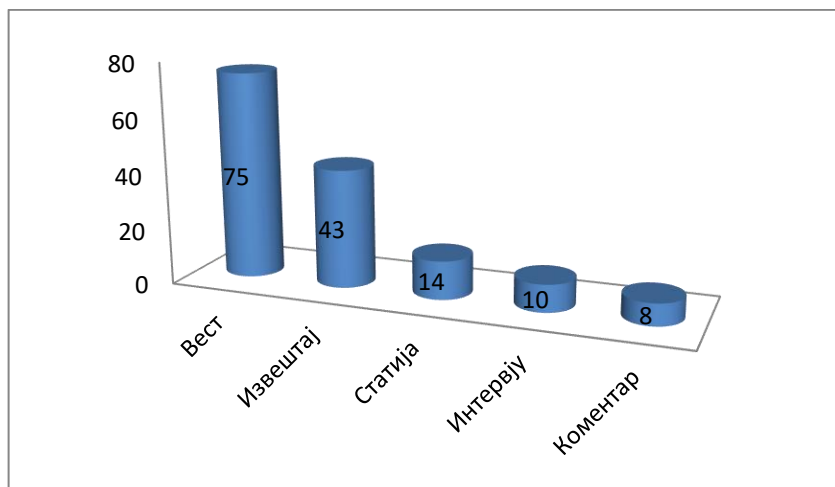
3.3. Жанрови на текстовите за работничките права и работничките (синдикалните) проблеми

Текстовите за работничките права и проблеми класифицирани се во пет жанрови: вест, извештај, интервју, статија и коментар. Првите три жанра се класифицираат во фактографски, додека следните два во аналитички.

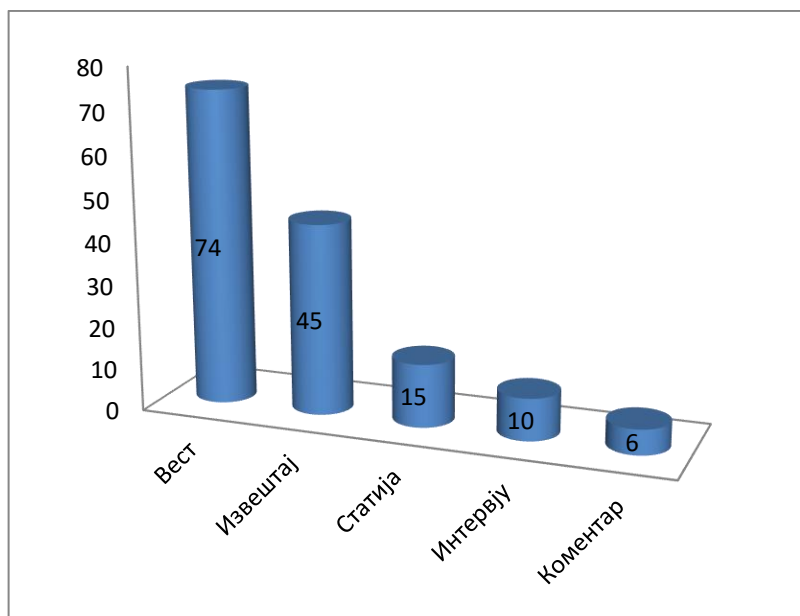
Табела 3. Број на жанрови на текстовите во периодот 1.03.-31.08.2014

Жанрови	Работнички права	Работнички и синдикални проблеми
Вест	75	74
Извештај	43	45
Статија	14	15
Интервју	10	10
Коментар	8	6
Вкупно	100%	100%

Графикон бр. 5. Жанрови за работнички права (во бројки)

Графикон бр. 6. Жанрови за работнички и синдикални проблеми

Според нашите анализи на текстовите за работничките права (види табела број 3 и графикони 5 и 6), односот помеѓу фактографските и аналитичките текстови е 9:1 (12%), додека анализите на текстовите за (види табела број 3 и графикони 5 и 6), односот помеѓу фактографските и аналитичките текстови е речиси 9:1, т.е. извештај, вест и интервју сочинуваат 86% од сите текстови, а статиите и коментарите како аналитички жанрови изнесува 14% од вкупниот број на текстови.

Евидентно е дека, меѓу жанровите кои медиумски го обработуваат прашањето на работничките права, односно работничките проблеми апсолутно доминираат *веста* и *извештајот*.

3.4. Големина на наслов, должината на текстовите, место (рубрика) на објавување

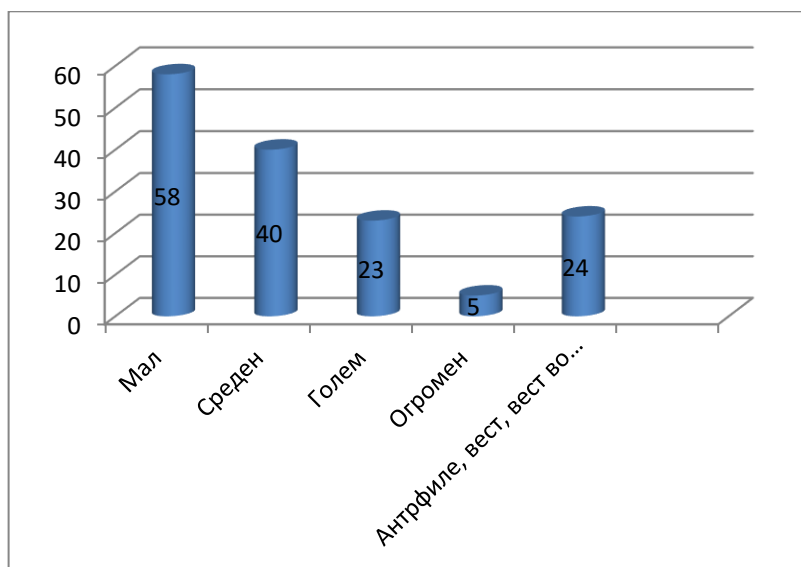
Во продолжение ги прикажуваме табеларно резултатите во однос на големината на насловот.

3.4.1 Големина на насловот

Табела бр. 4. Големина на насловот

Големина на насловот		Во броеви	Во (%)
Мал		58	39%
Среден		40	27%
Голем		23	15%
Огромен		5	3%
Антрфиле, вест, вест во низа		24	16%
Вкупно		150	100%

Графикон бр. 9 Големина на насловот

Според анализата на големината на насловите за работничките права (види табела број 4 и графиконот бр. 9), евидентно е дека, меѓу жанровите кои медиумски го обработуваат прашањето на работничките права, односно работничките и синдикалните проблеми апсолутно доминира малиот *наслов* (39%). Потоа следува средната големина на насловите (27%) и големите (15%), додека 16% од текстовите се со антрфиле.

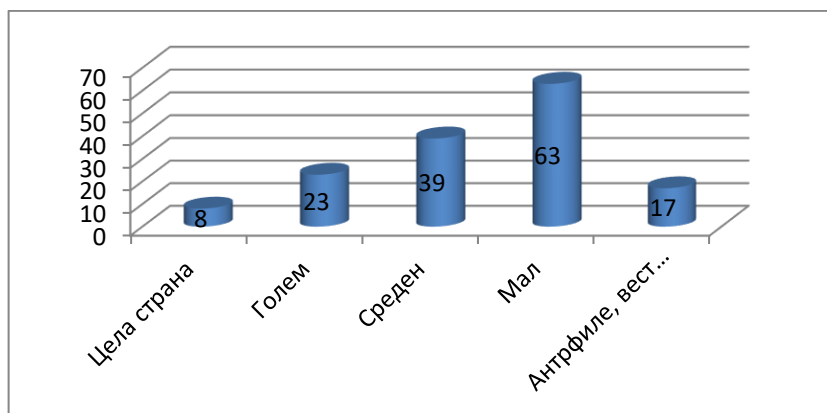
3.4.2. Големина на текстовите

Големината, односно должината на текстот, исто така, е значаен параметар за третирањето на печатените медиуми на прашањето на работничките права и проблеми. Во продолжение ги прикажуваме податоците за големината на текстовите табеларно и со графикони.

Табела бр. 5. Големина на текстовите

Должина на текстот	Во броеви	Во (%)
Цела страна	8	5%
Голем	23	15%
Среден	39	26%
Мал	63	42%
Антрфиле, вест во низа и без наслов	17	11%
Вкупно	150	100 (%)

Графикон бр. 10. Големина на текстот

Според анализата на големината на текстовите за работничките права (види табела број 5 и графикони бр. 10), евидентно е дека, преовладуваат малите (кратки) текстови (42%), потоа следуваат текстовите со средна големина (26%), а на трето место се големите текстови (15%). Само 5% од текстовите биле опфатени на цела страна. Од наведените податоци можеме да заклучиме дека печатените медиуми не посветуваат соодветно внимание на прашањето на работничките права и проблеми во Македонија, особено ако се има во предвид тежината на проблемот во државата.

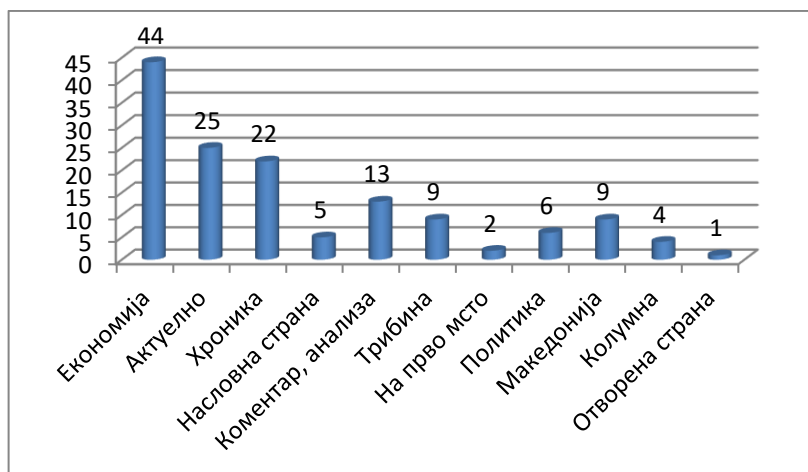
3.4.3 Место (рубрика) на објавување

Во продолжение ги прикажуваме податоците табеларно и преку графикони за рубриците на објавување на текстовите:

Табела бр. 6. Рубрика на објавување на текстот

Рубрика	Броеви	(%)
Економија	44	30%
Актуелно	25	17%
Хроника	22	15%
Насловна страна	5	3%
Коментар, анализа	13	9%
Трибина	9	6%
На прво место	2	1%
Политика	6	4%
Македонија	9	6%
Колумна	4	3%
Отворена страна	1	0.66
Вкупно	150	100 (%)

Графикон бр. 11. Рубрика на објавување на текстот

Врз основа на анализата на рубриките (табела бр. 6 и графикон бр. 11) најголем број од текстовите за работничките права и проблеми лоцирани се во три рубрики од печатените медиуми: економија (30%), актуелно (17%), хроника (15%) и коментари и анализи (9%) или над 70% од сите објавени текстови.

4. Третирање на видот на работничките права и проблеми

Од анализата на содржината на текстовите во печатените медиуми најмногу третиран проблем е проблемот со платите и надоместоците (К-15) за кои се напишани вкупно 56 текста, потоа следи проблемот со социјалните конфликти во општеството (штрајковите и протестите) за кое се напишани вкупно 53 текста, на трето место е проблемот со правата од работен однос со 37 текста, на четврто место е за дискриминацијата и вознемирувањето (мобинг, сексуално вознемирување) на работно место 18 текста, на петто место е третиран проблемот на престанокот на работното место 17 текста, на шесто место е проблемот за безбедност и здравјето на работниците со 10 текста итн.

Во рамките на сите 150 текста споменувани се и синдиктите и тоа во 26 текста, од кои најчесто во негативен контекст (во 21 текста), каде најмногу се спомнува ССМ (12), СОНК (6), КСС (3) итн. Синдикатот позитивно е споменат само во пет текста од кои три се два се однесуваат на зачленување на ново синдикално членство и еден на прифатена иницијатива на синдикатот

за измени на закон во корист на вработените. Во позитивен контекст се споменати следните синдикати: ССНМ (2 текста), УПОЗ (2), АГРО (1), Синдикатот за градежништво на Македонија (1)

Заклучни согледувања

Во истражуваниот период (180 дена) во шест печатени дневни весници објавени се вкупно 150 текста за работничките права и проблеми. Во просек дневно биле објавени помалку од еден текст, поточно 0,83 текста.

Печатените медиуми во Република Македонија преку свои текстови не посветуваа соодветно внимание на прашањето на работничките права и проблеми во однос на значењето и големината на проблемот.

Најголем дел од текстовите имаат неутрална вредносна ориентација, но значаен дел од текстовите се со негативна вредносна ориентација кон прашањето на работничките права и проблеми.

Поголемо внимание на ова прашање посветија неутралните и опозиционите печатени медиуми, додека провладините печатени медиуми многу малку (или помалку) посветуваа внимание.

Евидентно е дека, преовладуваат малите текстови со (42%) застапеност, потоа следуваат текстовите со средна големина (26%), а на трето место се големите текстови (15%). Само 5% од текстовите биле опфатени на цела страна. Од наведените податоци можеме да заклучиме дека печатените медиуми во наведениот период не посветувале соодветно внимание на прашањето со работничките права и проблеми во Македонија, особено ако се има во предвид тежината на проблемот во државата.

Евидентно е дека, меѓу жанровите кои медиумски го обработуваат прашањето на работничките права, односно работничките проблеми апсолутно доминираат *веста* и *извештајот*.

Во однос на рубриката на застапеност на текстовите евидентна е голема хетерогеност на рубриките. Најзастапени се текстовите во рубриката "Економија", "Актуелно" во весникот "Слободен печат".

Литература

Андон Мајхошев, Војо Беловски, Трудово право, Рецензирана скрипта,
УГД, Штип, 2013

Гзиме Старова, Трудово право и работни односи, Просветно дело,
Скопје, 2003;

Вест, од 1.03.-31.08.2014;

Вечер, од 1.03.-31.08.2014;

Дневник, од 1.03.-31.08.2014;

Нова Македонија, од 1.03.-31.08.2014;

Слободен печат од 1.03.-31.08.2014;

Утрински весник од 1.03.-31.08.2014;

Устав на Република Македонија, чл. 63.